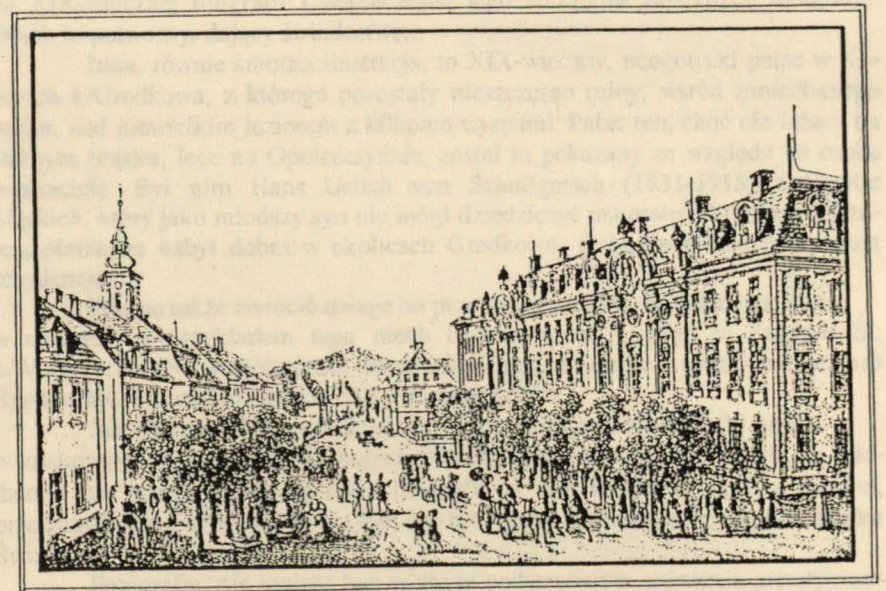


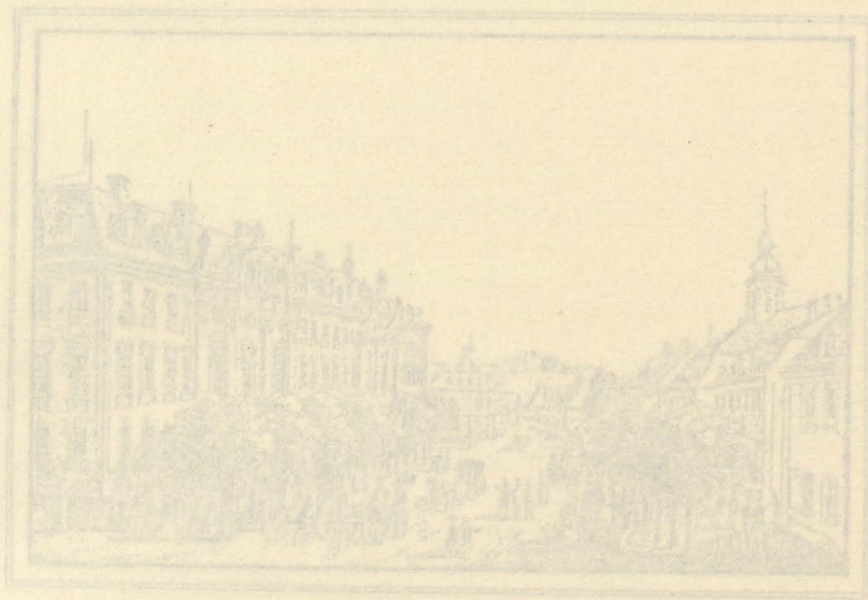
WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA  
w Jeleniej Górze

**ZAMKI I PAŁACE ŚLĄSKIE**  
**DAWNA GRAFIKA - WSPÓLCZESNA FOTOGRAFIA**  
wystawa ze zbiorów  
Romualda M. Łuczyńskiego



Jelenia Góra  
wrzesień - październik 1994

Fotografie - Romuald M. Łuczyński  
Opracowanie katalogu - Romuald M. Łuczyński  
Przygotowanie do druku - Kamila Wilk i Ewa Mielczarek



Wystawa zorganizowana w ramach  
II Jeleniogórskich Dni Książki i Biblioteki

## WSTĘP

Stan zachowania zabytków architektury pałacowej na Śląsku jest tragiczny. Do 1945 r. było na tym terenie kilka tysięcy tego typu obiektów. Zachowało się bardzo niewiele. Po wielu nie ma nawet śladów. Czasem nawet trudno ustalić miejsce, gdzie pałac czy dwór się znajdował. Jako przykład z najbliższej okolicy podać można barokowy pałac w Maciejowej, przypisywany J. B. Peintnerowi, rozebrany w końcu lat sześćdziesiątych.

Znacznie lepiej wygląda sprawa zamków, które od wieków stanowiły trwale ruiny. Ich wygląd niewiele się zmienił w ciągu ostatnich kilkudziesięciu, a nawet więcej, lat.

Wystawa obecna, prezentująca na dwudziestu grafikach wybrane zamki i pałace śląskie, postawiła sobie jako jeden z celów ukazanie zmian tych obiektów i ich otoczenia.

Najbardziej tragicznym przykładem jest pałac w Goli k/Niemczy. Z tego pięknego, renesansowego założenia, szczytującego się niegdyś przepięknym, bogatym i barwnym portalem, nie zostało już wiele. Na wystawie pokazano ów portal na XIX-wiecznej litografii i współczesną jego szczątków mizernych fotografię. Obraz to potworny, dający świadectwo...

Inna, równie smutna ilustracja, to XIX-wieczny, neogotycki pałac w Kopicach k/Grodkowa, z którego pozostały nieszczęsne ruiny, wśród zaniedbanego parku, nad niewielkim jeziorem z kilkoma wyspami. Pałac ten, choć nie leżący na Dolnym Śląsku, lecz na Opolszczyźnie, został tu pokazany ze względu na osobę właściciela. Był nim Hans Urlich von Schaffgotsch (1831-1915) z Cieplic Śląskich, który jako młodszy syn nie mógł dziedziczyć majoratu. Otrzymałszy zatem pieniądze nabył dobra w okolicach Grodkowa i zbudował tam przepiękną rezydencję.

Pragnę także zwrócić uwagę na przemiany krajobrazu, jakie następują w dziejach, a przykładem tego niech będzie zamek Grodno w Zagórze Śl. k/Walbrzycha. Na współczesnej fotografii widać sztucznie utworzone Jezioro Bystrzyckie, którego nie ma na XIX-wiecznej grafice.

Jak wspomniałem wcześniej, na wystawie zaprezentowano 20 grafik, w znakomitej większości wykonanych w technikach metalowych, takich jak miedzioryt czy staloryt. Jest też kilka litografii, w tym wspaniała grafika barwna, przedstawiająca portal pałacu w Goli, czy też ręcznie kolorowana z ruinami zamku Świny.

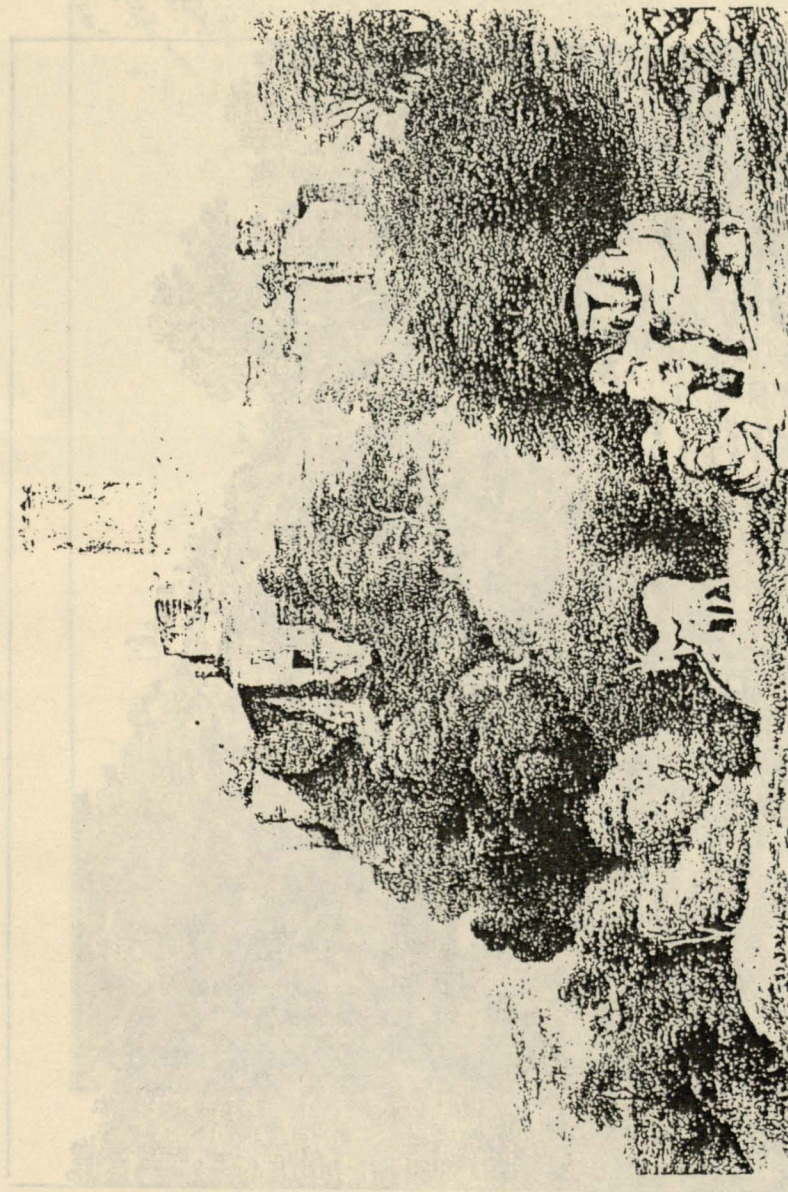
Fotografie, nie mające być w swym podstawowym założeniu artystycznymi, lecz raczej dokumentalnymi, wykonane zostały specjalnie na tę wystawę, a ich autor starał się wykonać ujęcie jak najwierniej naśladowując, w miarę możliwości terenowych, obraz stworzony przez autora grafiki.

Romuald M. Łuczyński

## WYKAZ PRAC

1. Barcinek. Maciejowiec ; k/Jeleniej Góry  
Kaltwasser und Naturheilanstalt zu Berthelsdorf nebst Umgebungen  
H. Bieder, Jelenia Góra  
Litografia, 2.pol. XIX w., 177:201\*
2. Bolków i Świny ; k/Strzegomia  
Bolkoburg & Schweinhaus  
A. H. Payne wg L. Richtera  
Staloryt, pol. XIX w., 113:155
3. Chojnik ; w granicach administracyjnych Jeleniej Góry  
Der Kynast vor dem Jahre 1675  
Rieden  
Litografia, lata 20. XIX w., 102:110
4. Chojnik  
Der Kynast von der Südseite  
Autor nieznany  
Akwaforta, 1.pol. XIX w., 113:152
5. Chojnik  
Der Kynast  
A. H. Payne wg L. Richtera  
Staloryt, pol. XIX w., 158:97
6. Chojnik  
Der Kynast  
Th. Blätterbauer  
Drzeworyt, ok. 1885, 161:106
7. Cieplice Śl. ; w granicach administracyjnych Jeleniej Góry  
Schlossplatz in Warmbrunn  
Autor nieznany  
Litografia, 1.pol. XIX w., 87:114
8. Gola ; k/Niemczy  
Portal am Schlosse zu Guhlau b. Nimptsch.1580  
A. Pettinger (Wrocław) wg B. Mannfelda  
Litografia barwna, 1870, 237:158
9. Grodno ; k/Walbrzycha  
Die Kiensburg  
K. U. Huber wg T. Blätterbauera  
Staloryt, ok. 1885, 118:151
10. Grodziec ; k/Złotoryi  
Gröditzberg  
C. Flemming, Głogów  
Litografia, lata 40. XIX w., 110:151
11. Gryf ; k/Gryfowa Śl.  
Greiffenstein  
C. Flemming, Głogów  
Litografia, lata 40. XIX w. 108:149
12. Karpniki ; k/Jeleniej Góry  
Fischbach  
E. F. Grünewald & W. J. Cooke (Darmstadt) wg L. Richtera  
Staloryt, pol. XIX w. 108:148
13. Kopice ; k/Grodkowa  
Schloss Koppitz  
Autor grafiki nieznany, wg rysunku C. Lüdecke  
Litografia, 3. ćw. XIX w., 123:171
14. Książ ; w granicach administracyjnych Walbrzycha  
Fürstenstein  
W. Santer (Wrocław) wg W. Raabe  
Litografia, lata 40. XIX w., 100:143
15. Książ  
Fürstenstein  
E. F. Grünewald & W. J. Cooke (Darmstadt) wg L. Richtera  
Staloryt, pol. XIX w., 109:151
16. Oleśnica ; k/Wrocławia  
Schloss Oels  
A. Pettinger (Wrocław) wg B. Mannfelda  
Litografia dwubarwna, 1870, 192:132

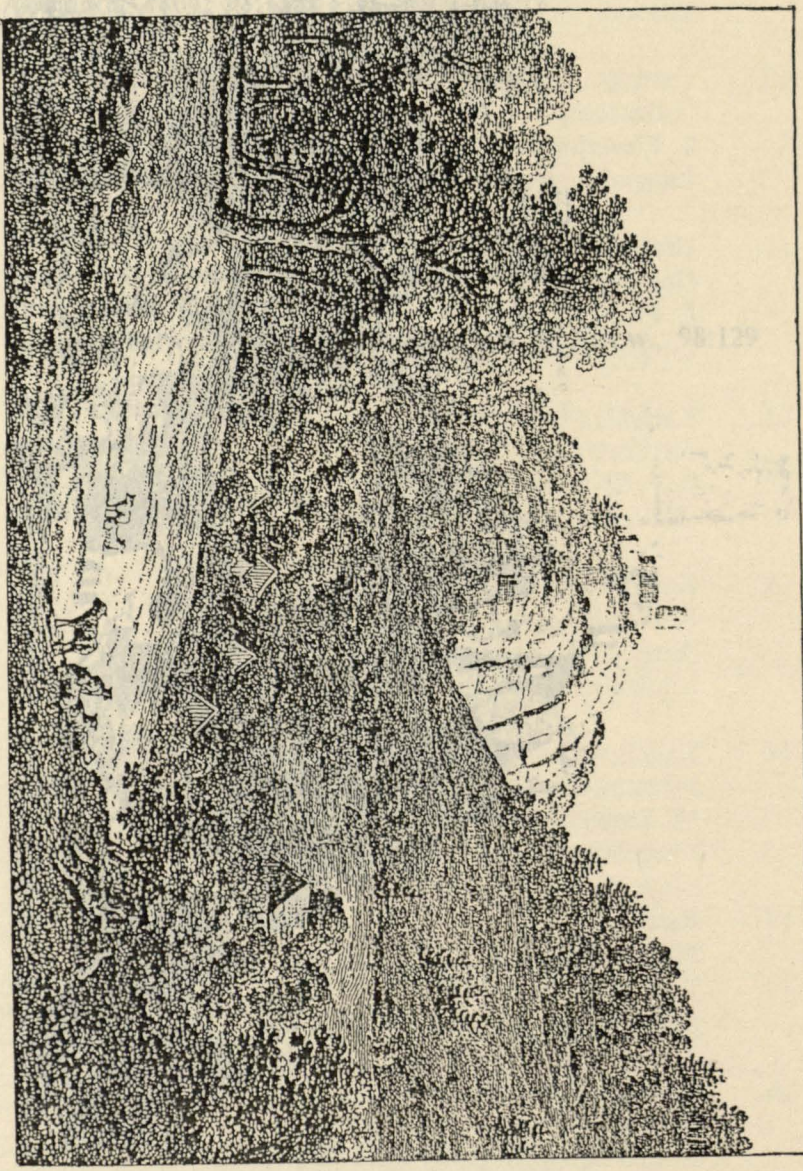
17. Olawa ; k/Wrocławia  
Ohlau  
F. G. Endler  
Akwaforta, 1804, 98:135
18. Prochowice ; k/Legnicy  
Parchwitz  
F. G. Endler (?)  
Akwaforta, pocz. XIX w., 157:191
19. Świny ; k/Bolkowa  
Das Schloss Schweinhaus v : d : Mitternachtseite  
Autor nieznaný  
Litografia barwna, ręcznie kolorowana, lata 20. XIX w., 98:129
20. Wleń ; k/Jeleniej Góry  
Ansicht von Laehn  
F. G. Endler  
Akwaforta, 1804, 100:138



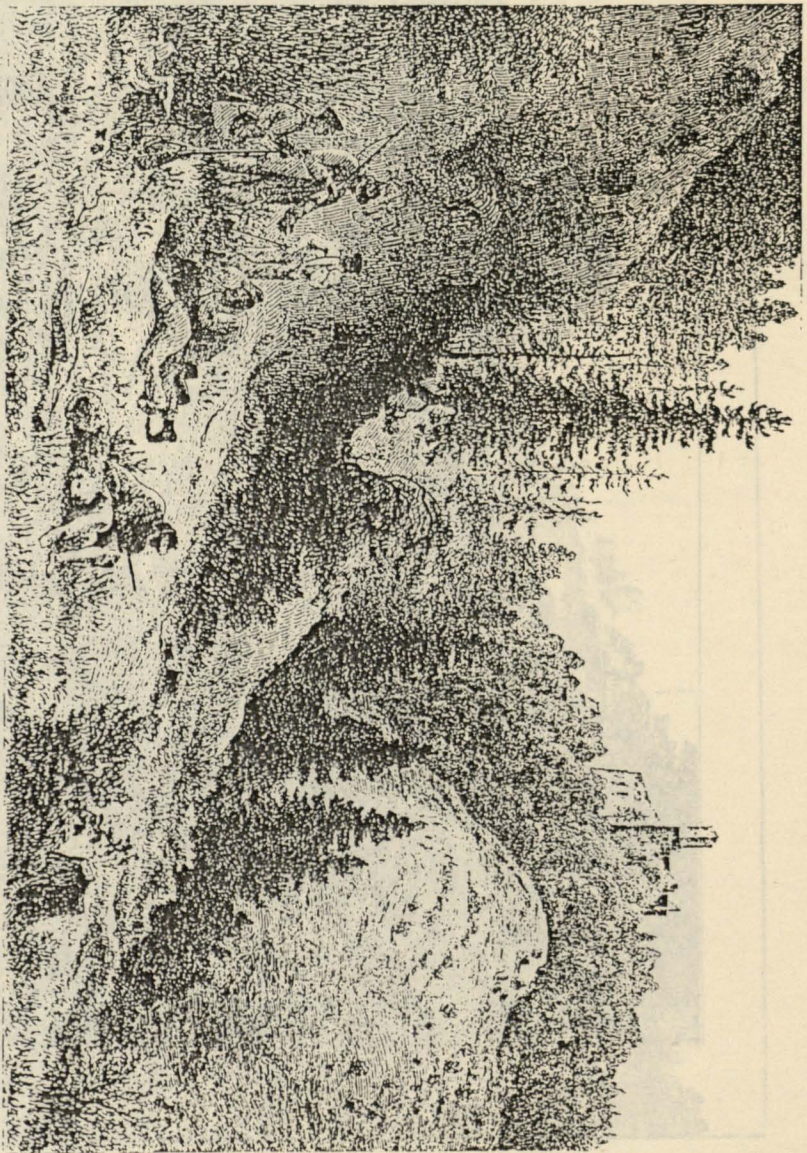
2. Bolków i Świny ; k/Strzegomia

\* Wymiary grafik podano w milimetrach (wysokość; szerokość).

4. Chojnik

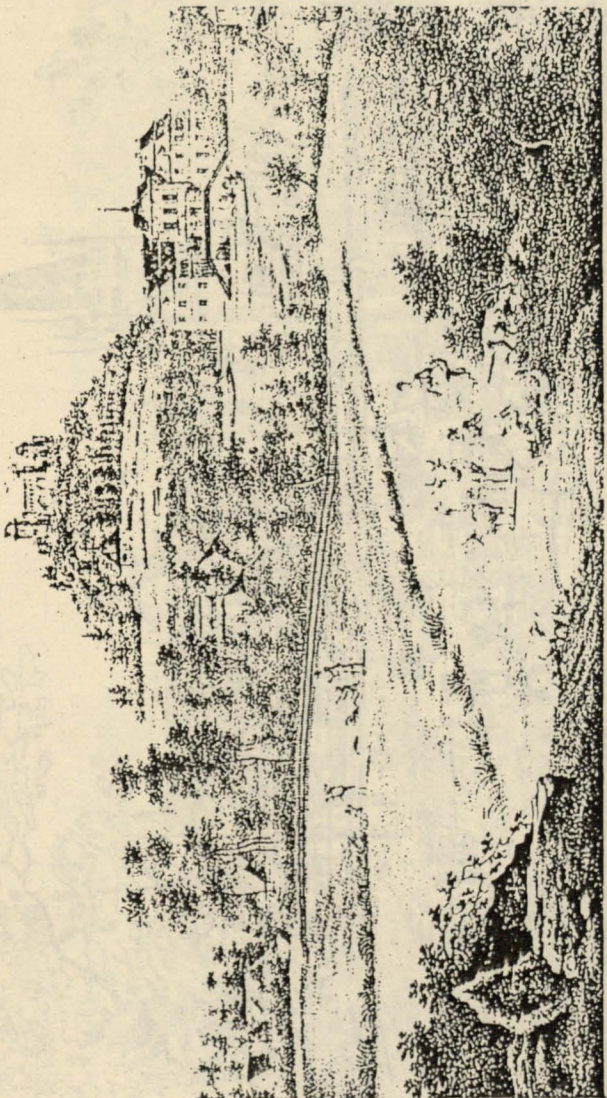


6. Chojnik



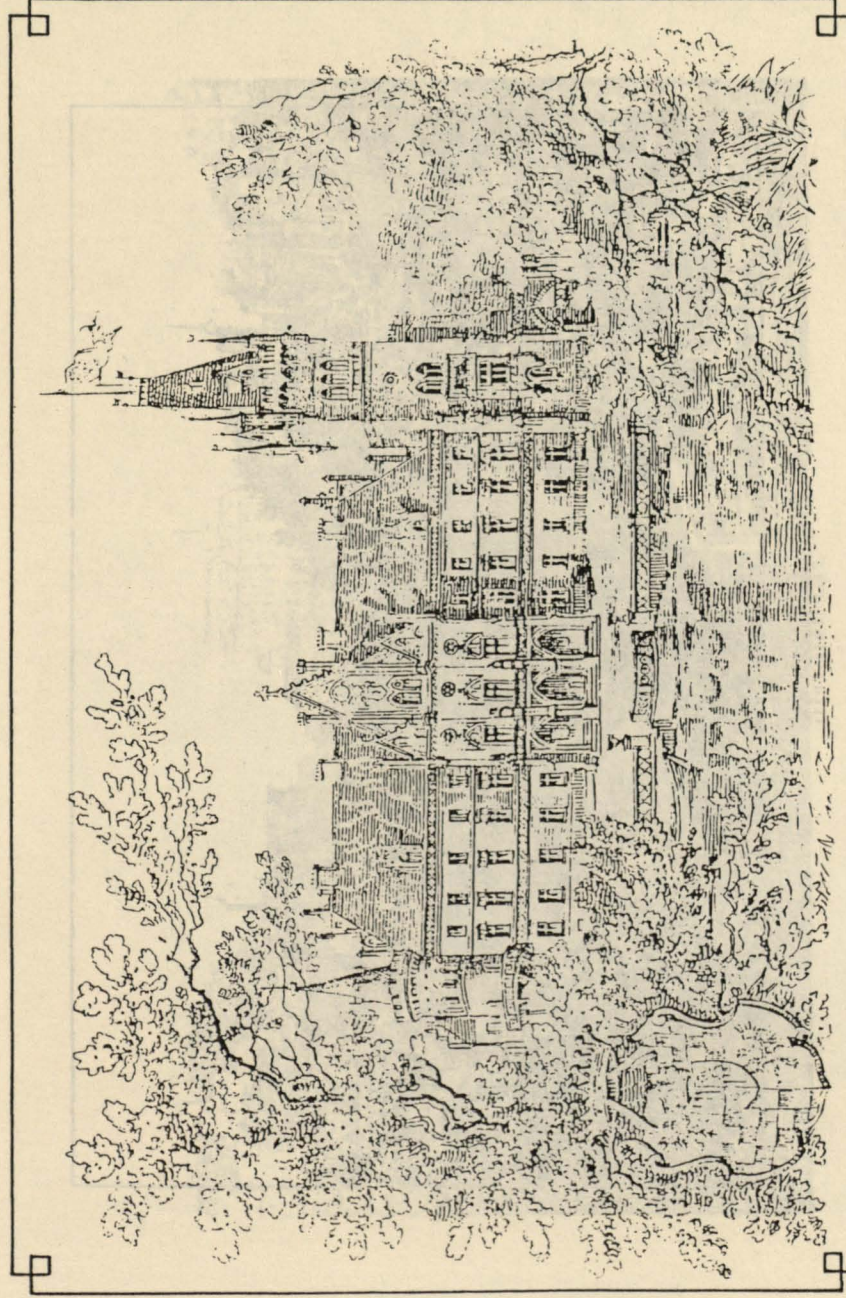
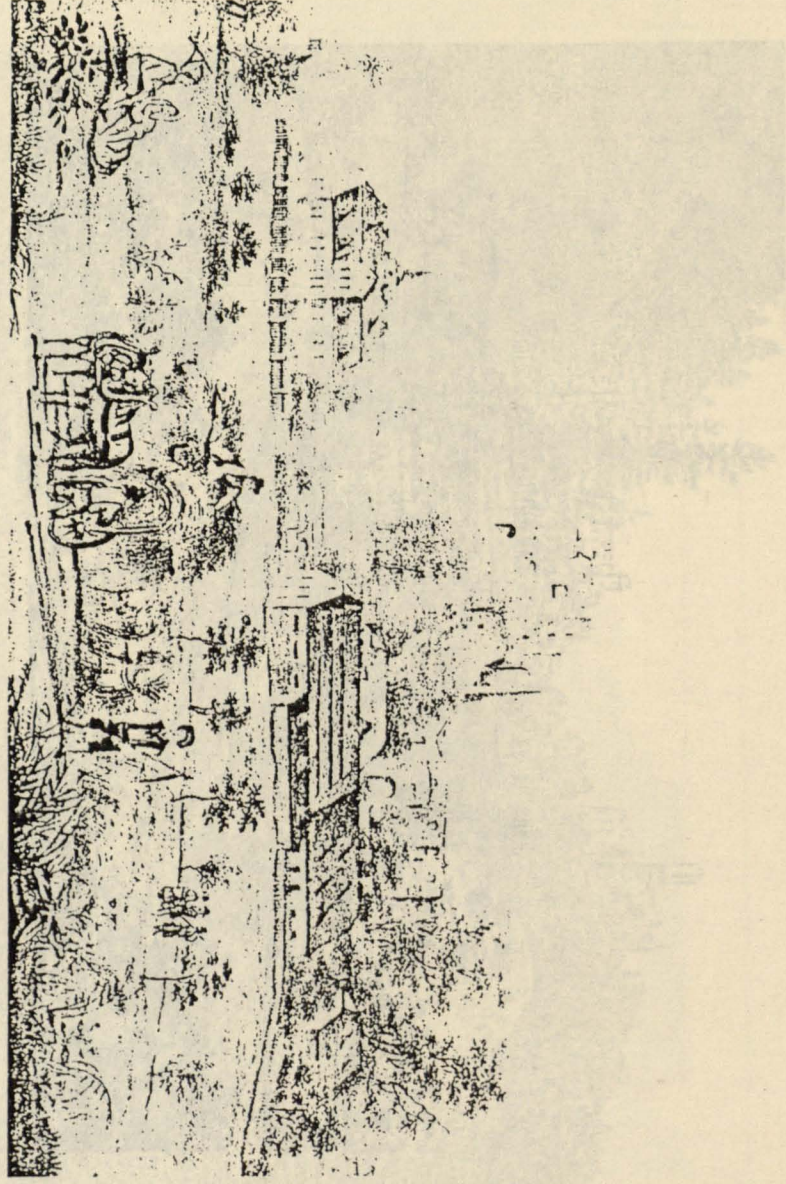
J. H. TROTTIER.

9. Grodno ; k/Walbrzycha



10. Grodziec ; k/Złotoryi

11. Gryf; k/Gryfowa Śl.

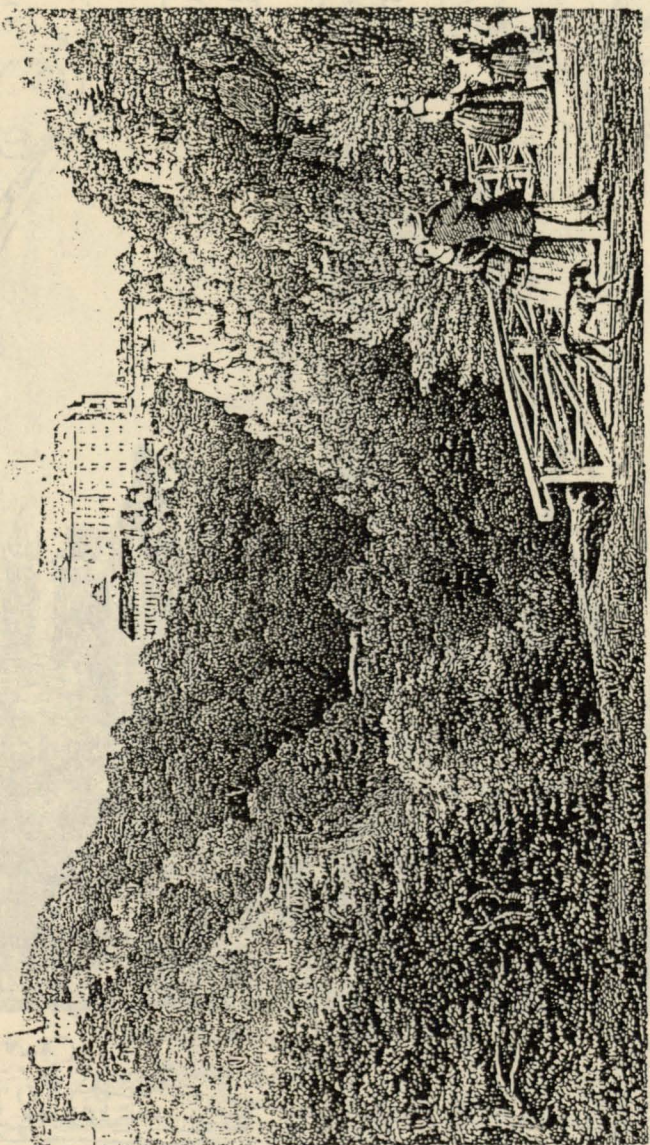


U. Lubeck

Střina Koppitz

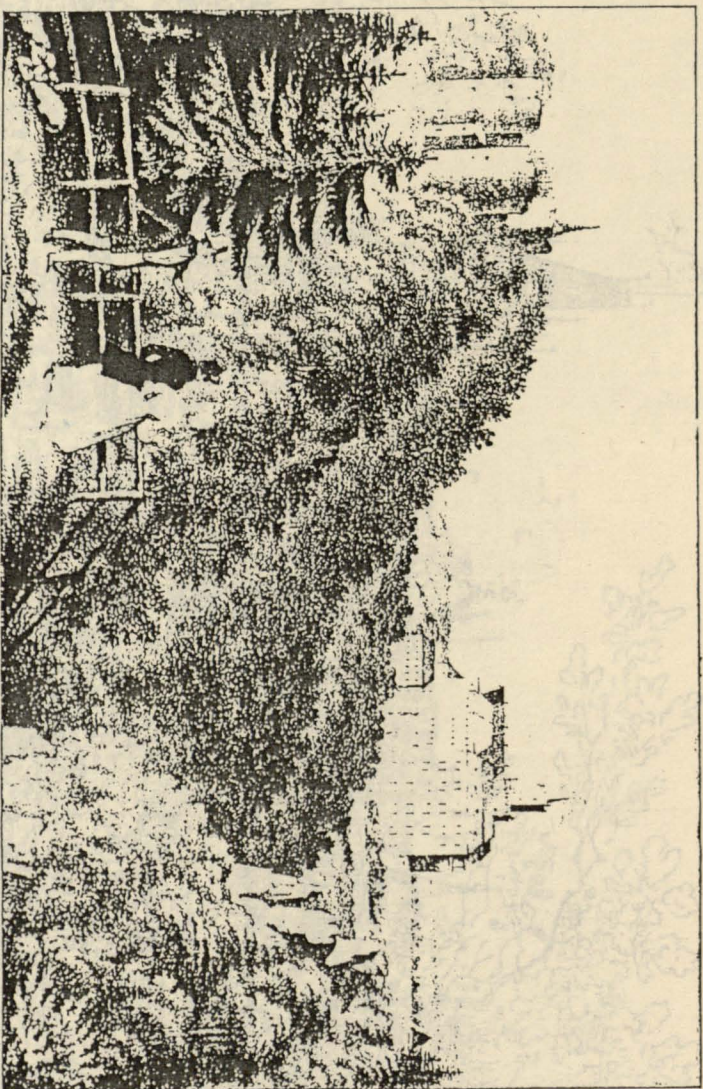
13. Kopice; k/Grodkowa





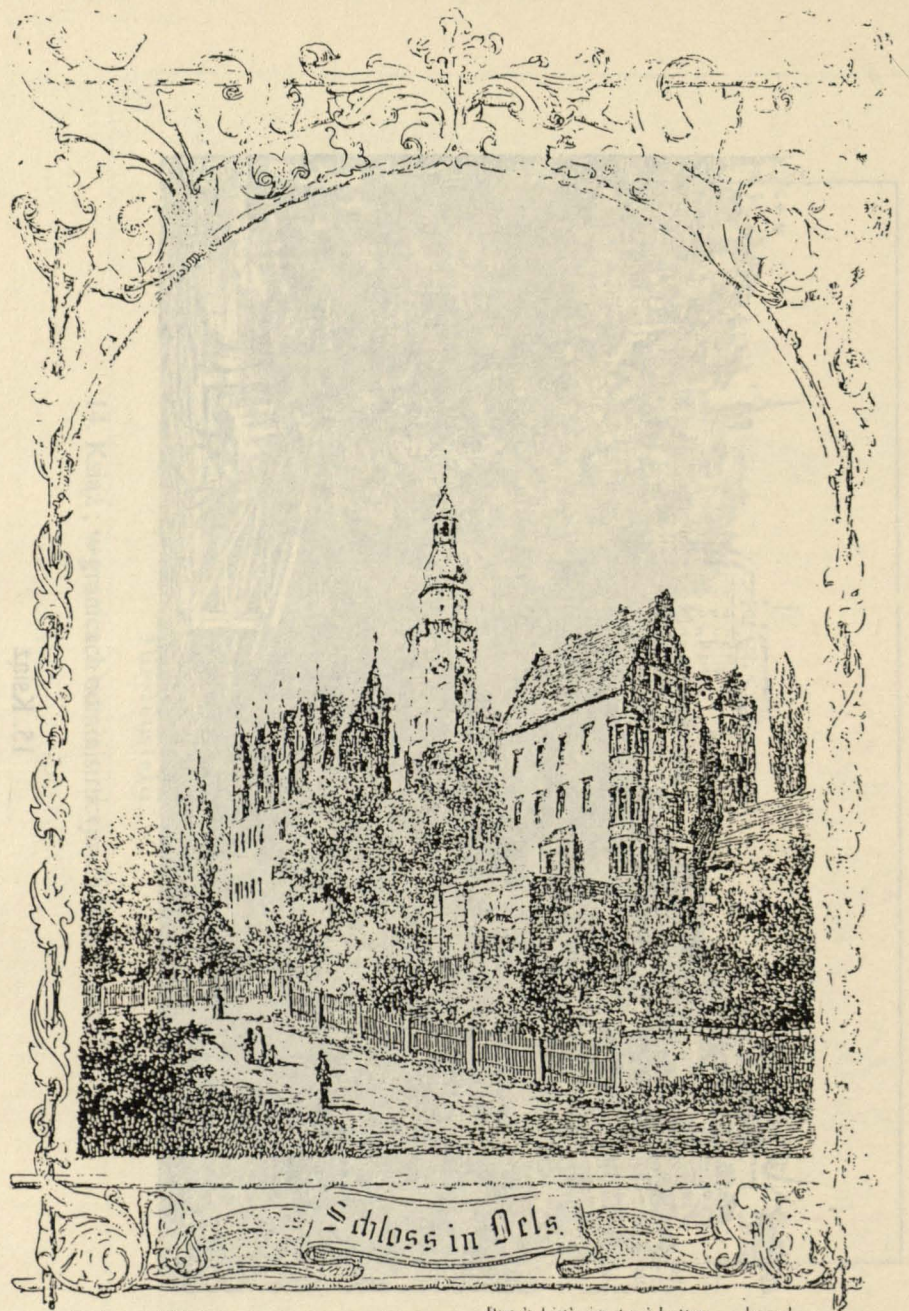
15. Książ, w parku w Książu

15. Książ

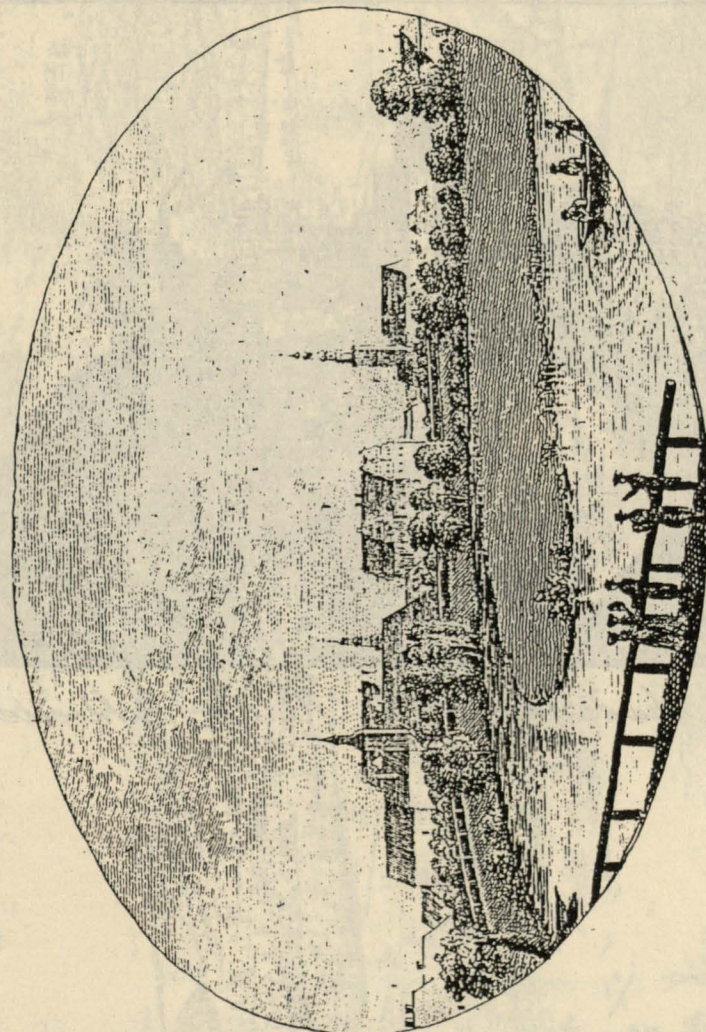


14. Książ, w parku w Książu

14. Książ ; w granicach administracyjnych Walbrzycha

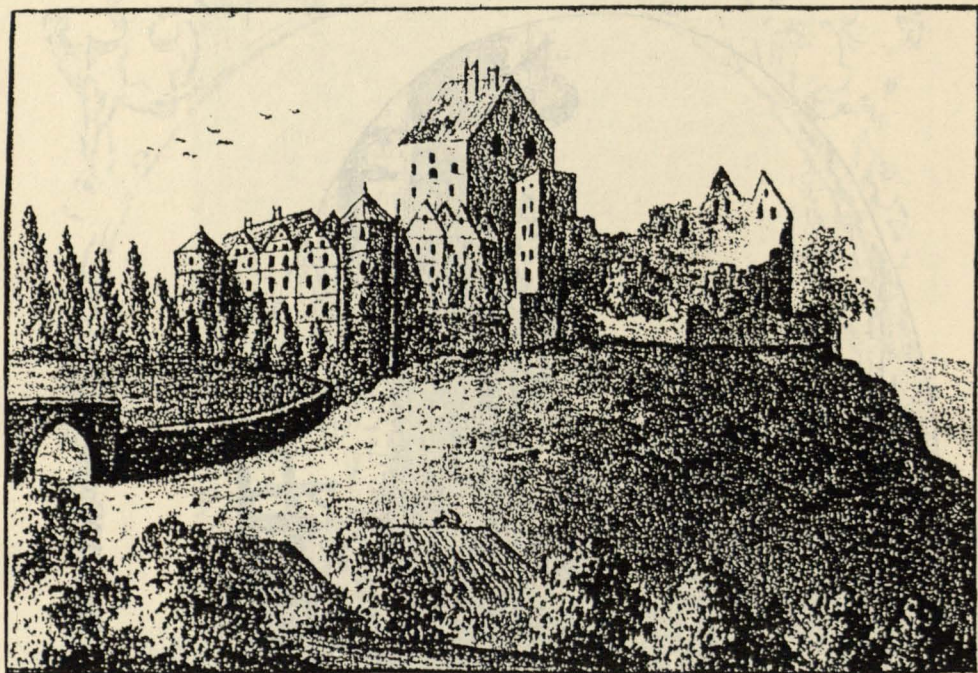


16. Oleśnica ; k/Wroclawia

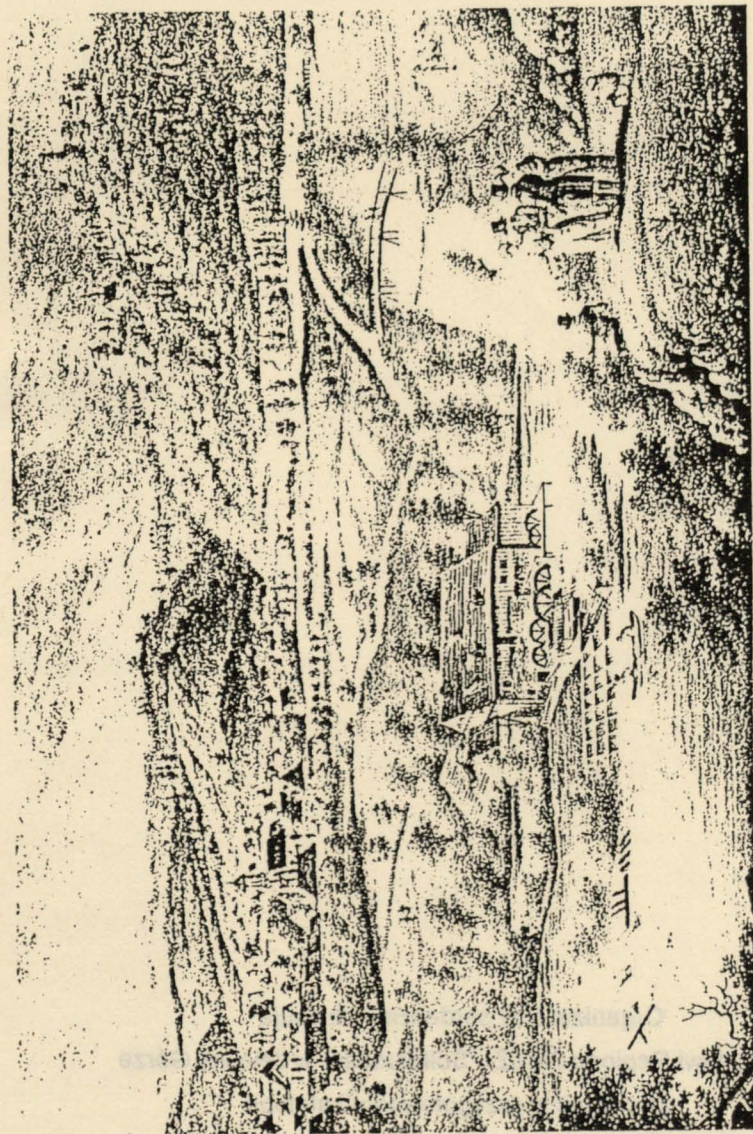


*Olawa.*

17. Olawa ; k/Wroclawia



*Das Schloß Schweintraus v. d. Mitternachtseite.)*





*Dziękuję*

Organizatorzy serdecznie dziękują  
Zarządowi Regionu NSZZ "Solidarność" w Jeleniej Górze  
za pomoc w przygotowaniu katalogu

19. Swiny k/Bolkowa



13 XVI-10

090000...MKS 000060

